

מולין יקדין ויהודשים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה אחת

חֲדָתָא דְאִזְרִייתָא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

מצוה גוררת מצוה

את רצונותיו אל הפועל.
ועל פי זה יש לבאר גם דברי חז"ל (שבת קד.)
'הבא ליטרה מסייעין אותו', שהמלאכים שנבראו
מכוח מחשבותיו הם המסייעים בידו להוציא
מחשבתו הטובה אל הפועל. וכן מה שאמרו חז"ל
(ירושלמי פסחים פ"ה ה"ה) המתחיל במצוה אומרים לו
גמור, היינו שהמלאכים הטובים שנבראו מחמת
רצונו הטוב, הם הנותנים לו כוח להמשיך במצוה
ואומרים לו 'גמור'.

כפי ריבוי מחשבות טובות כן זוכה לסיוע מהמלאכים

כשבא האדם לקיים מצוה בפועל יש הרבה
הפרעות מצד היצר הרע, שמכביד על האדם
ומונע ממנו להשלים את רצונו הטוב, אבל
לחשוב מחשבה טובה אין כוח ליצר הרע
להפריע, כי אין היצר הרע מכיר במחשבות
האדם, וכיון שמן המחשבה הטובה נברא מלאך
טוב, נמצא שכל שמרבה לחשוב מחשבות
טובות וטהורות כך זוכה לברוא מלאך טוב
שלם וחזק מאוד, ומלאך זה מסייע בידי האדם
להוציא לפועל את מחשבתו הטובה שמכוחה
נברא. בכך יבוארו דברי חז"ל (קידושין מ.) 'מחשבה
טובה הקב"ה מצרפה למעשה', שעל ידי המלאך
הנברא מן המחשבה הטובה בא המעשה הטוב
לכלל צירוף והשלמה.

מעלת ההתאמצות בקיום המצוות

אחר ראותנו זאת נשריש בליבנו פניה, כי
כל יגיעה שיש לו לאדם בקיום מצוות ה', הרי
היא בבחינת מצוה הגוררת ומושכת את האדם
לקדושה והתעלות עוד ועוד. זהו הביאור במאמר
הכתוב 'ויקח שם ויפת את השמלה' וכתב רש"י
שלך נאמר 'ויקח' לשון יחיד אף שבפועל היו
שנים, כי שם הוא שנתאמץ במצוה זו ביותר
לפיכך נקראת על שמו, וכן רואים חילוק זה
בשכר המצוה ששכרו של שם שזכו בניו לטלית
של מצוה, ואילו יפת שהתאמץ פחות, זכו בניו
לקבורה בימי מלחמת גוג.

ואפילו שגם שם וגם יפת עשו יחד את אותה
המצוה, מכל מקום התורה מעידה על שם
שהתאמץ ביתר שאת, כמו שכתוב 'ויקח שם
ויפת' בלשון יחיד ולא 'ויקחו' בלשון רבים, כי
שם התאמץ ביותר, ולכן גם זכה לעמוד בראש
הישיבה שלמדו בה האבות הקדושים, והיא
הנקראת בלשון רבותינו 'בית מדרשם של שם
ועבר'.

נפרדות, רק בכל מצוה ומצוה על סך חלקיה,
מחשבה דיבור ומעשה, אף בהם כל חלק גורר את
החלק השני שאף הוא יעשה בשלימות כראוי,
שכל תרי"ג מצוות אין מגיעים לכדי שלימות
אם לא שיתקיימו גם במחשבה וגם בדיבור וגם
במעשה, ואם חסר בתורת האדם ומצותיו באחד
מדברים הללו עדיין לא השלים עבודתו.

כח המלאך הנברא ממחשבתו הטובה מסייע לגמור המעשה

ואיתא בגמרא (מכות י.) בדרך שאדם רוצה
לילך בה מוליכים אותו. ופירש המהרש"א שאין
הכוונה שהקב"ה מוליך אותו, שכן לא נאמר
'מוליך אותו', אלא 'מוליכים' לשון רבים, והפירוש
הוא שמרצונותיו ומחשבותיו של האדם נבראים
מלאכים, ומלאכים אלו מסייעים בידיו להוציא

**וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׁמָלָה וַיְשִׁימוּ עַל שָׁכָם
שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיִת וַיַּכְסּוּ אֶת עֵרוֹת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם
אַחֲרָיִת וְעֵרוֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ (ט כג).** בספרים
הקדושים הרבו להאיר עינינו שכשאדם מקיים
מצוה כראוי מתעורר בקרבו רצון ותשוקה לקיים
מצוה נוספת, כמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"ב) 'מצוה
גוררת מצוה', 'גוררת' לשון תיאבון, שמצוה אחת
מעוררת באדם חשק לקיים מצוה נוספת, וכמו
שהוסיפו לומר שם 'ששכר מצוה מצוה', ואם
אינו מרגיש חשק והתעוררות להוסיף ולקיים
עוד מצוות יפשפש במעשיו שמא לא קיים את
המצוה הראשונה כדבעי.

חלקי המצוה מסייעים זה לזה לבוא לידי גמור

מצוה גוררת מצוה אינו רק בשתי מצוות

מילה אחת

טעם שלא התפלל נח על בני דורו

ועל דבר זה יתמחו הכל תמיהה גדולה, מדוע לא התפלל נח על בני דורו שינצלו
מהמבול, וכשיצא נח מהתיבה וראה את חורבן העולם היה בוכה, ואמר לו הקב"ה רועה
שוטה אתה שלא בקשת רחמים על בני דורך, ובודאי לא דבר ריק הוא, כי נח איש צדיק
תמים היה, ומיוחד היה בעבודת התפילה כמו שנרמז בפסוק 'איש צדיק' בגימטריא
'תפלה', ומדוע אם כן לא התפלל להצלת בני דורו.

יש צדיקים שאינם סובלים את הרשעים

פירש הרה"ק **שר שלום מבעלזא ע"ה** שצדיקים גדולים לפעמים אינם יכולים לסבול את
רשעות בני דורם, ומחמת כן אינם יכולים להתפלל עבורם, וזה היה העניין אצל נח, שלרוב
מעלתו לא יכול היה להשפיל עצמו אל בני דורו ולפעול רחמים בעבורם, ואף על פי
שביקש רוצה להיות 'בדורותיו' בתוכם ממש, מכל מקום לא היה בכוחו לסבול רשעותם
כדי להגביה אותם.

בכך יבואר מה שנחלקו חז"ל אם לדרוש אותו לשבח או לגנאי, ובודאי אין הכוונה
לדרוש את נח עצמו לגנאי, אלא שאם היה בדורו של אברהם שמה היה יכול לפעול יותר
עבור הרשעים, כי דור שאברהם אבינו שרוי בתוכו גם הרשעים שבו נמצאים במדרגה
טובה יותר, וממילא אפשר יותר להתפלל עבורם ולפעול למענם. אבל יש דורשים לגנאי
כי אנשי סדום שבדורו של אברהם היו רשעים יותר מדור המבול, ואם על בני דורו לא
ביקש רחמים בודאי שעל אנשי סדום לא היה מתפלל.

אך יש לנו לדעת, כי כל זה אינו אלא ברשעי אומות העולם, אבל בני ישראל גם אם
אינם במדרגה הראויה, מכל הם מכניעים עצמם לצדיקים, ועל די כן יש בכוח הצדיקים
להתפלל בעדם ולהיטיב עמם.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

לכל אדם ולכל דור ישנו תפקיד ייחודי

הביטחון בה' בלבד והחיים לאור הידיעה והאמונה כי אין עוד מלבדו אפס זולתו, והוא עיקרא ושורשא דכולא, והוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

לכל רגע בחיים ישנו תפקיד מיוחד

כמו שלכל אדם ולכל דור ישנו תפקיד ייחודי שעליו לתקן, כן גם לכל זמן ועת ישנו התיקון המיוחד לאותו הרגע. בפי חסידים מסופר ששאלו פעם לצדיק רבי משה מקוברין ע"ה מהו הדבר החשוב ביותר שאותו צריך לעשות. ענה להם הצדיק, כל דבר שצריך לעשות בעת זו שעומד בה, הוא החשוב ביותר. כגון מצות תפילין וקריאת שמע בזמנה, ציצית שזמן חיובה להרבה מהשיטות הוא ביום ולא בלילה, או מצות סוכה ולולב שזמנם חולף, והוא הדין בכל העניינים, לתקן כל רגע מה שנחוץ לו לעבודת קונו וצורו, בסור מרע ובעשה טוב, במחשבה בדיבור ובמעשה, בכלל ובפרט, בדברים שבין אדם למקום ובדברים שבין אדם לחברו, מלגו ומלכר, ביראה, באהבה ובאמונה, בדברים השייכים לגשמיות, ובדברי רוחניות וכן על זה הדרך ישכיל המשכיל ויוסיף אומץ.

להתהלך בידיעת חשיבות כל אדם וכל רגע לתיקון השלם

על דבר זה אמרה תורתנו הקדושה - ששמה 'תורה' הוא מלשון הוראה המורה לכל אדם את הדרך ילך בה, וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' (דברים ד טז), שזו הידיעה שבה יתהלך ויתבונן בכל ימיו, ואין עוד, כוונתו שאין עוד משהו אחר בעולם מלבד 'וידעת היום', לדעת בכל רגע ובכל יום מהי המצוה המוטלת עליו עכשיו.

ובאותה ידיעה יקיים 'והשבות אל לבבך', שיעשה המצוה המוטלת עליו עכשיו, בהתקשרות נפשו בידיעה 'כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת' - בדביקות בה' יתברך ובקרבת אלקים בבחינת 'בלתי לה' לבדו', ובידיעה זו יקיים המצוות ויעסוק בתורה וגם בכל עסקיו שיתעסק בהם לשם שמים יקיים הפסוק 'בכל דרכיך דעהו'. שכן עיקר תכליתו של האדם להגיע למדרגה שכל רגע יהיה מקושר לקב"ה בדבקות עליונה עד כלות נפש.

מאת משלח נשמתו הקב"ה ובעבורו בראו בעולם. ויתן נפשו כדי לקיים מצוה זו ולא יאבד תיקון נשמתו חלילה. ובוודאי אם ניתן לנו שליחות זו, הרי כח המשלח בשליח, ויש לנו את כח המשלח בורא כל עולמים ששלחנו לעולם הזה, והוא הנותן לנו את הכח לעמוד איתן כנגד פיתויי עולם הזה והבליו, ולעשות רצונו בלבב שלם.

בכך פירש הרה"ק בעל עבודת ישראל ע"ה דברי המשנה (אבות פ"ד מ"א) איזהו גבור הכובש את יצרו, היינו שכובש את יצרו המיוחד לו. וכן אמרו חז"ל (סוכה נב) 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום', 'יצרו' היינו יצר המיוחד לאותו אדם, ובכל יום הוא מתגבר להסית את האדם ולהעבירו על דעת בוראו. ועל כך עזרתו ממעל להצליח להתגבר עליו, כדברי הגמרא שם: 'ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו'.

מצווה מיוחדת לכל דור

מלבד לכל אדם ישנה גם מצווה מיוחדת שייעדו משמיא לכל דור, ודווקא אותו הדור הוא שיתקן אותה. ומפרשתנו למדנו זאת לדורות באמרת ה' צרופה באמרו 'תמים היה בדורותי' שהיה תמים ושלם במצווה המיוחדת לדורו הוא, ולא כתוב 'בדורו' אלא בדורותי' לשון רבים, כי כל דור יש לו שליחות מיוחדת, ונח שחי היה בכמה דורות היה זהיר בכל דור לשמור השליחות המיוחדת לאותו הדור. וכן כל דור ודור הרוצה להתהלך את האלקים כנח בדורו, ישלים עצמו בתיקון הנדרש לדורו.

ידיעת תיקון הדור - בדבר שמתמודד בו ביותר

אך בעוד בדורו של הנועם אלימלך ע"ה הייתה רוח הקודש בהתגלות ודרשה עלי ספר כי המצווה המיוחדת לדורו היא מצות ציצית, אבל בדורנו אשר נסרכה חכמת נבוננו ואין איתנו יודע עד מה, ואין רוח הקודש בהתגלות, הכיצד נדע את אשר עלינו לתקן.

אף אנו נאמר כי כיחיד כך הציבור, וכשם שכל יחיד יכול לדעת ע"י שרואה באיזה מצוה מתגבר עליו יצרו ביותר, כך כל דור ודור יתבונן מהי המצוה שעליה נותן היצר נפשו ובה מתמודדים באי הדור הזה והרבה שנכשלים שבזה 'לב יודע מרת נפשו', וע"י שכל אחד ירגיש את הקושי שלו עצמו, יחד עם קושי הדור, אזי ידע נאמנה מה עלינו לתקן בדורנו. כמו מידת

נח איש צדיק תמים היה בדורתי (ו ט). שנינו במשנת צדיקים כי כל הנכתב בתורה הרי שהוא נצחי ונכתב לדורות, שלא כתבה תורה סיפורי מעשיות, רק כל שנכתב הוא שנלמד מזה להנהיגנו בעולם. נראה לומר כי בפסוק זה ניתן לנו שיעור ומידה לעבודת ה' יתברך, שכן ידוע דברי קודש הקדשים מרן האר"י הקדוש ע"ה שאינו דומה עבודתו של אדם לשל אדם אחר מיום בריאת העולם ועד סופו, ואין אדם יכול לתקן המוטל על אחר שלכל אחד יש את שליחותו המיוחדת לו שבעבורה נשלח לעולם.

על כך אמרו חכמינו ז"ל (אבות פ"ד מ"ג) 'אין לך אדם שאין לו שעה, ואין דבר שאין לו מקום', שלכל אחד יש את השעה והתיקון המיועד דווקא לו ואינו יכול להיעשות ע"י שום אדם שבעולם, ולכך לא יתכן שאין לו את השעה לצורך כך, כי לולי השעה והמקום אינו יכול לקיים את שליחותו העליונה.

על האדם לקיים את כל המצוות בשלימות

מעתה ישאל השואל וידרוש המבקש הכיצד ידע אדם את עתו, האיך יבין מהו הדבר המיוחד שהוא בדווקא הצריך לתקנו. ללא ספק הדבר הראשון שעליו לדעת ובלעדיו לא תעלה ארוכה לנשמתו, הוא קיום כל תרי"ג המצוות ותיקון חכמים, ועוד יעסוק בתורה ובמעשים טובים ומידות ישרות וטובות, כי רק על ידי קיום כל התורה נשלם האדם באיבריו וגידיו וזוכה לקומה שלימה.

אך הוא גופא הסיבה שיש לו להיזהר ביותר במצוותו המיוחדת לו, כי ידוע הוא ומפורסם כי כל נשמה נשלחה לעולם כדי לקיים כל תרי"ג מצוות, ועד שלא תשלם קיום כל המצוות לא תבוא אל תיקונה השלם, וזה סוד ירידת הנשמות בגלגול בעולם כדי להשלים כל תרי"ג מצוות, ומטעם זה יש לכל אדם מצוה מיוחדת אשר בה תלוי עיקר תיקונו בעולם.

סימן למצוותו - היכן שהיצר מכניס כוחות למנועו

אם כן איככה יוכל ויראה מה שליחות יוחדה לו, שעליו יתן נפשו לקיימה. ישית לב לראות באיזו מהמצוות מתגבר עליו יצרו בקביעות ומנסה בכל כוחו להכשילו. או אז יהיה בידו סימן מובהק כי מצוה זו או הנהגה זו היא התיקון המוטל עליו

מילין וקירין

פרקי הדרכה ועבודה ה'

קביעת עתים לתורה

מקבלים שכר על עבודתנו בתורה ובמצוות, אלא מקבלים שכר על העמל בשאר חלקי היום, 'אנו עמלים ומקבלים שכר' על העמל בעסקיו ובמלאכתו, 'והם' יושבי הקרנות אמנם עמלים ומקבלים שכר, אך שכר זה הוא רק על שעות העבודה ולא על שאר חלקי היום. ולכן מודה ומשבח לקב"ה שזיכהו להיות מיושבי בית המדרש בקביעת עתים לתורה, כי אז הגם שעמל הוא, מקבל על כך שכר כאילו למד באותה שעה. אך יושבי הקרנות שאינם עמלים בתורה לתוהו והבל כל יגיעתם כי אינו לצורך מצוה.

כשמחשיב את זמן לימודו מוכיח כי כל עמלו כל היום הוא בעבור התורה
אכן היכולת ביד כל אדם לקבל שכר גם על עמלו וטרחו בדרך ארץ ועסקיו שהוא מוכרח לעבוד בכדי להחיות את נפשו ונפשות אנשי ביתו, אך זה בתנאי שיעקר כוונתו בעסק הזה הוא רק כדי שיהיה לו ממה להתפרנס, למען ימצא מרגוע לנפשו לעסוק אחר כך בתורה ולעבוד את השם יתברך. ניתן להבחין בכוונות האדם בעסקיו לפי מעשיו בשעה שעדיין לא הגיע הזמן לצאת לשוק לעסוק בסחורה, שאז באשמורת הבוקר הוא קובע עתים לתורה, וממילא מוכח כי גם אחר כך כשמוכרח לצאת לפעול ולעבודתו בעסקי עולם הזה, שאין כוונתו כי אם למען עסק התורה וקיום מצוותיה, אשר על כן מלבד השכר שהוא מקבל על העסק בתורה הקדושה הוא יקבל שכר גם על עמלו וטרחו לצורך פרנסתו, הגם שהוא עסק של רשות, מאחר שיעקר כוונתו למען השם ותורתו, ונחשב לו כאילו לומד תורה הקדושה כל היום.

ביאור האריכות בתפילת רבי נחוניא בן הקנה

זוהי כונת התפילה שתיקן רבי נחוניא בן הקנה, ההולך לבית המדרש ללמוד ולקבוע עתים לתורה יתן שבח והודאה להשם יתברך על שאני משכים והם משכימים, כלומר הצער שאני סובל להשכים בבוקר ולקבוע עתים לתורה הרי גם הם סובלים אותו הצער כמוני, רק 'אני משכים לדברי תורה' היינו לקבוע עתים לתורה באשמורת הבוקר, 'והם' משכימים לדברים בטלים היינו להיות הון ועושר בביתם, ואשר על כן 'אני עמל והם עמלים', פירוש אף שגם אני עמל במלאכה ובעסק העולם הזה כמותם, אף על פי כן 'אני עמל ומקבל שכר' על עמלי מאחר שכוונתי בשביל התורה, 'והם' עמלים ואינם מקבלים שכר' וכל עמלם לריק מאחר שאינם קובעים עתים לתורה, ממילא גם עמלם אינו כי אם להרויח ממון ולמלאות תאוותם.

פירות, בין אם לא עלה בידו ללמוד כי מעט יהיה נחשב כאילו עשה הרבה, כי העיקר הוא כפי קביעות התורה בנפשו, אף אם לא זכה להרבות תורה כרצונו. ועוד נרמז בזה שבכוח התורה יזכה שכל דבריו יהיה להם קיום ויעשו פירות ולא יחזרו ריקם.

מחמת חשיבות הקביעות בלימוד התורה והשפעתה הרבה על כל ענייני האדם, שואלים אותו בבואו לעולם העליון לאחר פטירתו 'קבעת עתים לתורה', כי הקביעות בתורה מקיפה וכוללת את כל חיי האדם.

הקובע עתים לתורה מקבל שכר גם על עמלו בעסקיו

אמנם לא כל אדם זוכה להיות קבוע בכל עתותיו בבית המדרש בעסק התורה, ויש ונצרך האדם להקציב חלק נכבד מזמנו על המחיה ועל הכלכלה להביא טרף נפשות ביתו, ומכל מקום אם תורתו היא העיקר אצלו ורק מחמת ההכרח הוא עוסק למחייתו, וכל עתותיו הפנויות מקדיש הוא לתורה, הרי הדבר חשוב כאילו כל זמניו קודש הם לתורה ועבודת ה', כי מכך שהוא מנצל את זמנו הפנוי לתורה מוכח שזהו רצונו האמיתי ורק ההכרח גורם לו לפרוש מהלימוד. וכך כתב **האור החיים הקדוש** בספרו **חפץ ה'** על דברי הגמרא (ברכות כח): בתפילתו של רבי נחוניא בן הקנה שאנו מודים ומשבחים לקדוש ברוך הוא בסוף הלימוד ובסיום מסכת, שאומר 'אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר', והקשה, לכאורה הדברים צריכים ביאור, וכי מצאנו חייט תופר בגד או סנדלר תופר מנעלים ואינם מקבלים שכרם, והאם בכלל אפשר שאדם אשר יתיגע בעסק או במלאכת חבירו ולא יבוא על שכרו, אם כן מה הביאור 'הם עמלים ואינם מקבלים שכר' הנה רואים אנו שהם כן מקבלים שכר.

מבאר האור החיים הקדוש, כונת רבי נחוניא היא, שכאשר קובע אדם עת לתורתו ומכורח פרנסתו יוצא להביא לחמו בעמל ויזע, נמצא כי כל עמלו הוא בכדי שיוכל ללמוד כי הרי 'אם אין קמח אין תורה' (להלן פ"ג מ"ז), אם כן כל עמלו וטרחתו בעולם הזה הם מכשירי מצוה לעת הזאת שלומד בו ומכשירי מצוה הרי הם כמצוה עצמה, כיון שכך הוא זוכה לקבל שכר על עצם העמל במלאכתו. כלומר, מה שאומרים 'אנו עמלים ומקבלים שכר' אין הכוונה רק שאנו

מדוע נקרא לימוד התורה בשם 'עשייה'

אמרו חז"ל בגמרא (ברכות לה): אמר רבה בר חנה אמר רבי יוחנן משום רבי יהודה ברבי אלעאי, בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן עראי, זו וזו נתקיימה בידן. דורות האחרונים שעשו מלאכתן קבע ותורתן עראי, זו וזו לא נתקיימה בידן.

קביעת עתים לתורה משפיעה על כל משך היום

יש לומר ולפרש דבריהם, ידוע שדבר קבוע יש לו קיום ואינו בטל (פסחים ט: ועוד), וכאשר האדם לומד תורתו בקביעות, אף שלומד מעט אך כיון שלומד בקביעות הרי הוא בכלל דבר קבוע שיש לו קיום, ועל כן נשאר אצלו הלימוד כדבר של קיימא וגם כשעוסק במלאכתו חושב הוא כל היום על מה שלמד. ומלבד הביאור שיש לו לאדם שיהיה זמן לימודו בקביעות, משמעות 'קבע' היא גם החשיבות שהאדם נותן לזמן זה, כי לימוד התורה צריך להיות קבוע בנפש האדם, שיהיה עיקר עסקו וחפצו בעולם בעסק התורה, ואילו כל חפצי העולם יהיו נעשים בדרך עראי על דרך ההכרח.

על כן אמרו לשון 'עשייה', 'עשה תורתך קבע', 'עשו תורתן קבע', שכשולמד בקביעות גם עשיותיו במלאכתו ולפרנסתו התורה עמו וחושב בה. וכשעושה כן 'זה וזה מתקיימים בידו', 'זה וזה' בדוקא, כלומר, לא רק ששניהם מתקיימים לחוד המלאכה והתורה, אלא כל אחד ואחד מהם נעשה משובח בפני עצמו כיון שכולל את שניהם, הן המלאכה שנעשית עם מחשבה של תורה, והן התורה שהולכת עמו גם בעסקו בענייני גשמיות ומלאכה. ועוד, שזוכר ומצליח בלימודו כמו שעוסק במלאכתו, שגם שעות אלו שעוסק במלאכתו וזוכר הוא את התורה, נחשבים לו כאילו למד בשעות אלו וזוכר לימודו.

כשקובע את תורתו גם לימוד מעט נחשב להרבה

זהו שאמרו חז"ל במשנה באבות (פרק א') 'עשה תורתך קבע', לא אמרו שירבה את שעות לימודו, אלא שדרך הלימוד תהיה באופן של קביעות, אותן שעות שזוכה להקדיש לתורה יהיו בדרך קבע ולא בדרך עראי, וכל היום כולו יהיו מחשבותיו נתונות לאותה השעה שהוא זוכה לעסוק בה בתורה. כשקובע עצמו בדברי תורה זוכה למה שנאמר בהמשך המשנה 'אמור מעט ועשה הרבה', שיהיה דיבורו המועט חשוב מאוד ועושה הרבה

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראל

